

[Etusivu](#) > France

Tuomareiden ja syyttäjien peruskoulutus Euroopan unionissa

Sisällön tuottaja:

Ranska

Ranska

Yleiskuvaus

Kansallinen tuomarikorkeakoulu (*École nationale de la magistrature, ENM*) on ainoa oppilaitos, joka kouluttaa oikeuslaitoksen viranomaisia. Se vastaa sekä tuomareiden että syyttäjien koulutuksesta. Oikeuslaitoksen tuomarina tai syyttäjänä toimiminen edellyttää peruskoulutuksen suorittamista.

Oppilaitoksen opiskelijat sijoittuvat siis aikanaan eri virkoihin. Koulutuksen kesto määräytyy hakuperusteen mukaan.

Kansallisen tuomarikorkeakoulun (ENM) opetusmenetelmä perustuu erilaisten, toisiaan täydentävien pedagogisten mallien yhdistelmään. Niistä tärkeimpiä ovat opintojen ohjaus ja pienryhmissä järjestettävät työpajat.

Opintojen ohjauksessa järjestetään pienryhmissä toteutettavia työskentelyjaksoja, joissa simuloidaan todellisia tilanteita. Näissä ryhmissä on noin 20 oppijaa, joilla on erilaiset taustat. Ryhmät muodostetaan ensisijaisen vuosikurssin osalta koko opintojaksolle, joka kestää Bordeaux'ssa noin seitsemän kuukautta. Tällä tavalla kouluttajat voivat ohjata ryhmiä tehokkaasti, seurata oppijoita yksilöllisesti ja henkilökohtaisesti hyödyntämällä vuorovaikutteisuutta keskeisenä oppimismenetelmänä.

Tämän opetuksen lisäksi järjestetään luentosaleissa pidettäviä luentoja tai konferensseja, aihekohtaisia työpajoja, tuomioistuimen istuntoja jäljitteleviä tai simuloivia tilanteita, keskusteluja ja kokouksia. Lisäksi annetaan kirjallisia tehtäviä ja pidetään verkko-opetusta.

Bordeaux'ssa sijaitsevan koulun opetushenkilöstöön kuuluu 25 vakituista kouluttajaa eli koulutuskoordinaattoria. Heistä 23 on tuomareita, jotka toimivat tuomarikorkeakoulun palvelukseen lähetettyinä tuomareina enintään kuuden vuoden ajan. Tämä takaa sen, että koulutus vastaa tuomioistuinten ammattikäytäntöjä.

Opetushenkilöstöön kuuluvat myös tuomioistuimen kirjaamon johtaja ja kielten opetuksesta vastaava henkilö. Koulutuskoordinaattorit, jotka toimivat yhdessä kahdeksasta koulutuskeskuksesta, tarjoavat asiantuntemusta ja valvovat pedagogisen aineiston kehittämistä. Lisäksi he opettavat tai ohjaavat opetustilanteita.

Koululla on käytettävissään myös noin 50 tuntiopettajana toimivaa tuomaria, jotka vierailevat koulussa säännöllisesti ohjaamassa opintoja ja simuloimassa tuomioistuimen istuntoja virassa toimimisensa ohella. Opetuksessa hyödynnetään myös muihin ammattiryhmiin kuuluvia vierailevia luennoitsijoita, joita ovat esimerkiksi asianajajat, lääkärit, opettajat ja tutkijat. Joka vuosi yli 750 vierailevaa luennoitsijaa tarjoaa asiantuntemustaan oikeustieteen, historian, sosiologian, psykologian, psykiatrian, oikeuslääketieteen ja kriminologian alalta.

Tuleville tuomareille tarkoitetun koulutuksen tavoitteena on opettaa tuomarin tehtäviin liittyviä ammatillisia käytäntöjä, kuten tuomiolauselmien ja haastehakemusten laatimista, tuomioistuinpuheiden suorittamista, tuomioistuinten istuntojen johtamista ja siviili- tai rikosasian käsittelyyn liittyvien toimien toteuttamista. Koulutuksesta 70 prosenttia koostuu harjoittelujaksoista, joista suurin osa suoritetaan tuomioistuimissa. Nämä todellisia työtehtäviä sisältävät harjoittelujaksot tulevassa työympäristössä ovat erittäin tärkeitä, sillä niiden

aikana voidaan opetella tehtävien hoitamista käytännössä. Harjoittelua valvovat tuomioistuimen tuomarit ja harjoittelun ohjaajat, ja harjoittelun koordinoinnista vastaa harjoittelukeskuksen johtaja.

Oppijat ovat samanaikaisesti sekä tuomarin että valtion virkamiehen asemassa. He ovat heti nimityksensä jälkeen oikeuslaitoksen jäseniä ja vannovat valan, jossa he sitoutuvat noudattamaan asiakirjoja koskevaa salassapitovelvollisuutta. Heille maksetaan koulutuksesta palkkaa, ja he sitoutuvat palvelemaan valtiota vähintään 10 vuoden ajan.

Pääsy peruskoulutukseen

Oikeuslaitoksen tuomariksi tai syyttäjäksi pääsy edellyttää valintamenettelyn tai tutkintoihin taikka hakemukseen perustuvan hyväksymismenettelyn läpäisemistä. Koska tuomarikorkeakouluun on mahdollista päästä useampaa reittiä, koulutukseen hakijat ovat taustaltaan erilaisia, ja heissä on niin jatko-opintojen suorittajia kuin ammatissa toimivia henkilöitä. Tämä taustojen moninaisuus takaa sen, että ranskalainen yhteiskunta on edustettuna aidosti kaikessa moninaisuudessaan.

Oikeusministeriö määrittää vuosittain eri valintamenettelyissä tarjottavien paikkojen määrän sekä tuomareita ja syyttäjiä koskevien tarpeiden arvioinnin että talousarviosta johtuvien vaatimusten perusteella.

Tuomarikorkeakoulu järjestää vuosittain kolme valintamenettelyä koulutukseen ja yhden täydentävän valintamenettelyn:

- Ensimmäinen valintamenettely on tarkoitettu opiskelijoille: valintamenettelyyn voivat osallistua vähintään 31-vuotiaat henkilöt, joilla on maisterin tutkinto tai vastaava tutkinto; tässä valintamenettelyssä on eniten hakijoita.
- Toinen valintamenettely on tarkoitettu virkamiehille, joiden palvelusaika on neljä vuotta ja jotka ovat täyttäneet 48 vuotta ja viisi kuukautta viimeistään valintamenettelyvuoden tammikuun 1. päivänä. Kolmas valintamenettely on tarkoitettu henkilöille, jotka ovat työskennelleet kahdeksan vuotta yksityisellä sektorilla tai toimineet virassa, joihin heidät on valittu vaaleilla. Näissä valintamenettelyissä on yhteinen koe.
- Täydentävä valintamenettely on tarkoitettu yli 35-vuotiaille henkilöille, joilla on vähintään seitsemän vuoden työkokemus.

Ensimmäiseen valintamenettelyyn valmentava koulutus

Tuomarikorkeakoulu järjestää yhdenvertaisia mahdollisuuksia tukevaa valintamenettelyyn valmentavaa koulutusta, jonka tarkoituksena on edistää hakijoiden moninaisuutta ja tukea muita heikommista lähtökohdista tulevia ansioituneita ja motivoituneita hakijoita. Viisi valmentavaa koulutusta tarjoavaa luokkaa valmistaa opiskelijoita vuosittain tuomarikorkeakoulun ensimmäiseen valintamenettelyyn.

Hakeminen tuomari- ja syyttjäharjoittelijaksi jo suoritettun tutkinnon perusteella

Hakumenettely on tarkoitettu vähintään 31 vuotta täyttäneille ja enintään 40-vuotiaille henkilöille, joilla on sekä lainkäyttötehtäviin pätevöittävä kokemusta oikeustieteen, taloustieteen tai humanististen tieteiden ja yhteiskuntatieteiden alalta että heidän ammatillisen asemansa mukainen tutkintotodistus.

Hyväksymisedellytykset: valintapäätöksen tekee urakehitystä tukeva lautakunta lautakunnan kotipaikan toisen asteen tuomioistuimen yleisen syyttäjän laatiman asiakirja-aineiston perusteella.

Suora hakeminen

Koulutukseen voivat hakea suoraan eli ilman valintamenettelyyn osallistumista henkilöt, joilla on maisterintutkinto (Master 2 -tutkinto) ja sellaista työkokemusta, joka pätevöittää heidät erityisesti lainkäyttötehtäviin. Toiseen palkkaluokkaan hyväksymisen edellytyksenä on vähintään seitsemän vuoden työkokemus (vaadittava vähimmäisikä 35 vuotta) ja ensimmäiseen palkkaluokkaan hyväksymisen edellytyksenä on vähintään 15 vuoden työkokemus.

Hyväksymisedellytykset: oikeusministeriölle toimitettu asiakirja-aineisto, joka toimitetaan tämän jälkeen lautakunnalle. Lautakunta voi edellyttää, että hakija suorittaa kuuden kuukauden mittaisen harjoittelun

(eräänlaisen koeajan) tuomioistuimessa ennen valintapäätöksen tekemistä. Tästä tuomarikorkeakoulun järjestämästä tuomioistuinharjoittelusta laaditaan arviointikertomus. Harjoittelun päätyttyä tuomari- ja syyttäjäharjoittelijoiden kelpoisuutta ja sijoittumista arvioiva lautakunta haastattelee hakijan ja antaa lausunnon hänen soveltuvuudestaan lainkäyttötehtäviin. Tämän jälkeen lautakunta tekee lopullisen päätöksen hakijan valinnasta.

Peruskoulutuksen muoto ja sisältö

Peruskoulutuksen kesto vaihtelee hakuperusteiden mukaan.

Tuomarikorkeakoulun pisin koulutus kestää yhteensä 31 kuukautta. Se koostuu käytännön harjoittelujaksoista, joiden tavoitteena on perehdyttää ja harjaannuttaa oppija tuleviin työtehtäviin, ja Bordeaux'n koulussa suoritettavista opintojaksoista. Näitä jaksoja suoritetaan vuorotellen. Koulutus on tarkoitettu oppijoille, jotka on hyväksytty koulutukseen ensimmäisen valintamenettelyn (ulkoinen valintamenettely), toisen valintamenettelyn (valtion virkamiehet), kolmannen valintamenettelyn (8 vuoden työkokemus yksityisellä sektorilla) ja tutkinnon perusteella (ammattiaan harjoittavat asianajajat, oikeustieteen tohtorit, asianajajat jne.). Koulutuksen kaksi ensimmäistä vuotta (eli ns. «yleinen vaihe») ovat yhteiset kaikille tuomari- ja syyttäjäharjoittelijoille. Koulutuksen tavoitteena on antaa harjoittelijoille myös muita kuin teknisiä tuomarin ammattiin kuuluvia perustaitoja, jotta he oppivat ottamaan huomioon toimintaympäristöön liittyvät tekijät, joiden hallitseminen on tarpeen useimpien tehtävien suorittamisessa, sekä ammatillisia perustaitoja, jotka ovat yhteisiä eri tehtävissä. Tänä aikana tuomari- ja syyttäjäharjoittelijat suorittavat useita harjoittelujaksoja tuomioistuimissa, joissa he pääsevät soveltamaan yhteisiä ammatillisia taitoja ja perehtymään ammatin erityispiirteisiin käytännössä.

Koulutuksen kuuden viimeisen kuukauden aikana tuomari- ja syyttäjäharjoittelijat keskittyvät erikoistumaan yhteen tehtävään, jonka he ovat valinneet ensimmäiseksi toimekseen. Tämä ensimmäiseen tehtävään valmistautuminen aloitetaan teoreettisella osalla tuomarikorkeakoulussa. Tuomari- ja syyttäjäharjoittelijat syventävät ammatillisia taitojaan ja valitsemansa tehtävän mukaisen vastualueen tuntemustaan. Tämän jälkeen harjoittelijat suorittavat viimeisen harjoittelujakson, joka valmistaa heitä tehtävien aloittamiseen tuomioistuimessa. Tämän viimeisen vaiheen tarkoituksena on varmistaa se, että harjoittelijat ovat täysin valmiita tehtäväänsä sen vastaanottaessaan.

Katso jaksotus [täältä](#).

Koulutus, joka on tarkoitettu suoraa nimitystä hakeneille tai täydentävän valintamenettelyn läpäisseille hakijoille (jotka kaikki ovat harjoittelijoita, joilla on yli seitsemän tai 15 vuoden työkokemus), on lyhyempi, mutta se koostuu samoista vuorotellen Bordeaux'ssa suoritettavista opintojaksoista ja tuomioistuimissa suoritettavista harjoittelujaksoista. Täydentävän valintamenettelyn läpäisseet hakijat ja suoraa nimitystä hakevat henkilöt osallistuvat Bordeaux'ssa yhden kuukauden mittaiseen koulutukseen, jonka aikana he suorittavat yhden opintojakson, ennen 4-5 kuukauden pituiseen tuomioistuinharjoitteluun lähtemistä. Täydentävän valintamenettelyn läpäisseet hakijat suorittavat myös ylimääräisen harjoittelun sen jälkeen, kun he ovat valinneet ensimmäisen toimensa.

Peruskoulutuksen ja pätevytymisprosessin päättyminen

Koeajan arviointi

Peruskoulutus, joka edeltää tuomariksi valmistumista, on samalla koeaika. Harjoittelijoita arvioidaan koko koulutuksen ajan sekä opinto- että harjoittelujaksojen aikana. Tavoitteena on mitata, miten hyvin harjoittelija on omaksunut tuomarin tai syyttäjän tehtäviin kuuluvat perustaidot ja miten hyvin hän hallitsee kussakin tehtävässä tarvittavat taidot. Arviointi, joka on pääasiassa formatiivista, tehdään opintojakson lopussa ja tuomioistuinharjoittelun päätteeksi suoritettavilla kokeilla.

Tuomioistuinharjoittelun aikana arviointi annetaan kouluun komennukselle lähetettyjen tuomareiden eli alueellisten koulutuskoordinaattoreiden tehtäväksi. Nämä tuomarit sijoittuvat 12 eri tuomiopiiriin, joissa on useita toisen asteen tuomioistuimia, ja he toimivat tuomarikorkeakoulun yhteyshenkilöinä kyseisissä tuomiopiireissä. He järjestävät harjoittelijoiden harjoittelujaksot sekä avustavat ja arvioivat heitä koko harjoittelun ajan.

Koulutuksen päätyttyä harjoittelijoiden kelpoisuutta ja sijoittumista arvioiva lautakunta antaa koulutuksen päätteeksi arvion kunkin harjoittelijan soveltuvuudesta lainkäyttötehtäviin harjoittelijan kuulemisen sekä alueellisen koulutuskoordinaattorin ja harjoittelukeskuksen johtajan raportteihin pohjautuvan lausunnon perusteella. Harjoittelija, jonka on todettu kykeneväksi hoitamaan tuomarin tai syyttäjän tehtäviä, aloittaa tämän jälkeen viimeisen tuomioistuimeen nimittämistä edeltävän vaiheen eli perehdytyksen ensimmäiseen tehtäväänsä.

Ensimmäinen nimitys

Paremmuusjärjestys määrittää lopullisen kelpoisuus- ja sijoittumiskokeen perusteella. Tuleva tuomari valitsee tämän järjestyksen perusteella ensimmäisen toimipaikkansa oikeusministeriön laatimasta luettelosta. Kun hän on saanut perehdytyksen ensimmäiseen tehtäväänsä, hänet nimitetään tuomariksi siinä tuomioistuimessa, jonka palvelukseen hänet on otettu. Tämän jälkeen hän vannoo tuomarin valan, ja hänet nimitetään ensimmäiseen virkaansa tasavallan presidentin määräyksellä ylimmän tuomarineuvoston lausunnon perusteella.

Peruskoulutuksen päätyttyä harjoittelijat voidaan nimittää kahdeksaan tehtävään (lukuun ottamatta täydentävän valintamenettelyn läpäisseitä hakijoita, jotka voivat ensimmäisessä tehtävässään toimia ainoastaan tuomarina tai syyttäjän sijaisena):

- tuomari;
- suojelua koskevien asioiden käsittelyyn toimivaltainen tuomari;
- tutkintatuomari;
- nuorisotuomioistuimen tuomari;
- rangaistusten täytäntöönpanosta vastaava tuomari;
- syyttäjän sijainen;
- varasyyttäjä;
- tiettyjen tuomioistuinten varapresidentti.

■ Päivitetty viimeksi: 19/05/2026

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.